16 Αυγούστου 2026

«Εδώ έθαψα τον Τάσο Μάρκου» – Τι απέγινε ο θρύλος της περιόδου της εισβολής του 1974

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα / Σαν σήμερα για να μην ξεχνιόμαστε... (ιστορικά γεγονότα & Παγκόσμιες ημέρες) / Συναξαριακές Μορφές

του Βάσου Βασιλείου

Τι απέγινε ο θρύλος της περιόδου της εισβολής του 1974; Πού χάθηκε ο τότε ταγματάρχης Τάσος Μάρκου, στον οποίον ανατέθηκε να ανακόψει στη Μια Μηλιά την προέλαση των Τούρκων προς την Αμμόχωστο; Τι έγινε στη ματωμένη γη, όπου ο μύθος συνάντησε τον θρύλο;

Το όλο σκηνικό γύρω από τη δράση και τον θάνατό του Τάσου Μάρκου τροφοδοτείται και από τις πληροφορίες που μεταδόθηκαν κυρίως μετά που έσπασε η αμυντική γραμμή της Μιας Μηλιάς υπό το βάρος της επίθεσης από 100-150 αρμάτων μάχης. Αλήθεια, και τι δεν λέχθηκε; Κάποιοι υποστηρίζουν ότι ο Τάσος Μάρκου πέθανε επιτόπου (στην περιοχή που προέλασαν τα τουρκικά άρματα μάχης στη Μια Μηλιά γύρω στις 9:00 π.μ. της 14ης Αυγούστου 1974. **Άλλοι είπαν ότι τον είδαν τραυματισμένο ενώ άλλοι τον είδαν στις 11:00 π.μ. της ίδιας μέρας.** Άλλος είπε ότι θεάθηκε στο Τρίκωμο ένα μήνα μετά την επίθεση των Τούρκων, ότι θεάθηκε μετά από μερικούς μήνες, άλλος ότι θεάθηκε τον Οκτώβρη του 1975 στην Ακανθού. Άλλος είπε πως συνελήφθη και πως ο ίδιος (ο μάρτυρας) διαδραμάτισε ρόλο διερμηνέα στον Τούρκο αξιωματικό/ανακριτή του Τάσου Μάρκου, άλλος ότι θεάθηκε ζωντανός τρία χρόνια μετά την εισβολή ή ότι εκτελέστηκε και πάει λέγοντας.

Ο Τάσος Μάρκου δεν ήταν αθάνατος. Αθάνατος έγινε μετά τον θάνατό του. Ίσως αυτό που τον έκανε να ξεχωρίζει ήταν ότι πήγαινε στο μέτωπο γνωρίζοντας ότι δεν θα γυρίσει και προφανώς το γνώριζε επειδή, όπως έλεγαν και άτομα που τον ήξεραν, δεν επρόκειτο να εγκαταλείψει τη μάχη για να διασωθεί, εκτός και αν διαπίστωνε πως δεν υπήρχε άλλη επιλογή. **Άλλωστε, κάποιοι είναι σίγουροι πως κατά τη διάρκεια συνάντησης του με τον Τάσσο Παπαδόπουλο του είπε, «φεύγω και δεν θα με ξαναδείς».**

Πρόσφατα διενεργήθηκαν εκσκαφές σε δύο σημεία στα οποία υπήρχαν μαρτυρίες ότι είχε θαφτεί αλλά όμως δεν εντοπίστηκε το λείψανο του. Σύμφωνα με πληροφορίες του «Φιλελεύθερου», πιο αξιόπιστες πληροφορίες δεν μπορούσαν να υπάρξουν για τον απλούστατο λόγο ότι δόθηκαν από άνθρωπο ο οποίος έλαβε μέρος στην ταφή του. Γιατί δεν βρέθηκε λοιπόν αν ή πληροφορία ήταν τόσο αξιόπιστη; Η πληροφορία που ετέθη ενώπιον μας είναι ότι ο Τάσος Μάρκου δεν βρέθηκε επειδή, κατά πάσαν πιθανότητα, τον μετακίνησαν από το σημείο της αρχικής ταφής. Προφανώς όταν συνειδητοποίησαν κάποιοι περί τίνος επρόκειτο,

για δικούς τους λόγους **διασφάλισαν ότι θα θαφτεί σε ελεγχόμενη περιοχή, ώστε να μην μπορεί οποιοσδήποτε στο μέλλον να τον ξεθάψει.** Τον Τάσο Μάρκου φαίνεται ότι πρόδωσαν τα διακριτικά του ως αξιωματικός.

Σύμφωνα με συγκλίνουσες πληροφορίες του «Φιλελεύθερου», **ο Τάσος Μάρκου δεν θάφτηκε καν στη Μια Μηλιά όπου έδρασε και όπου πολλοί πίστευαν ότι πέθανε.** Όταν ο Τάσος Μάρκου συνειδητοποίησε πως αν έμενε στην περιοχή που ήταν θα συλλαμβανόταν, κινήθηκε βόρεια κρατώντας και ένα πολυβόλο το οποίο χειριζόταν, οπόταν σε κάποια στιγμή του τελείωσαν οι σφαίρες και τον γάζωσαν οι Τούρκοι που προέλαυναν στην περιοχή. Η εκτίμηση είναι ότι οι Τούρκοι που ενεπλάκησαν σε ανταλλαγή πυρών με τον Τάσο Μάρκου δεν γνώριζαν ποιος ήταν, διαφορετικά θα προτιμούσαν να τον συλλάβουν παρά να τον σκοτώσουν. **Πάντως, όσοι τον γνώριζαν, υποστηρίζουν πως ο Τάσος Μάρκου θα φύλαγε μια σφαίρα για τον εαυτό του, για να μην συλληφθεί αιχμάλωτος.** Αξίζει να σημειωθεί, πως σύμφωνα με μαρτυρίες, ο Τάσος Μάρκου βρισκόταν εν ζωή μέχρι τις 15 Αυγούστου 1974, δηλαδή μέχρι την επομένη της προέλασης των Τούρκων, κάτι το οποίο φαίνεται να επιβεβαιώνεται από σχετική επικοινωνία που είχε. Σημειώνεται, πως **ο Τάσος Μάρκου είχε τραυματιστεί στο χέρι και στο πόδι και όμως έμεινε στο πεδίο της μάχης όταν άλλοι αυτοτραυματίζονταν προκειμένου να βρουν δικαιολογία να εγκαταλείψουν τη μάχη.** Ανάμεσα τους και Έλληνες αξιωματικοί οι οποίοι εγκατέλειψαν τους στρατιώτες τους σε διάφορα σημεία, είτε επικαλούμενοι τραυματισμό τους είτε, δήθεν, για να φέρουν βοήθεια, χωρίς βεβαίως να επιστρέψουν ποτέ.

Ο τελευταίος ασυρματιστής

Μια άλλη συγκινητική πτυχή αφορά το γεγονός ότι ένας στρατιώτης δεν εγκατέλειψε ποτέ τον Τάσο Μάρκου και φαίνεται πως σκοτώθηκαν μαζί. **Πρόκειται για τον ασυρματιστή του ο οποίος ούτε αξιωματικός ήταν, ούτε και θα ανέμενε κανείς ότι τη στιγμή που άλλοι εγκατέλειπαν το πεδίο της μάχης, θα έμενε μόνος αυτός με τον διοικητή του.**

Μια άλλη πληροφορία που αφορά τον Τάσο Μάρκου, η οποία ετέθη πρόσφατα ενώπιον μας, αφορά επίσκεψη του Τάσου Μάρκου σε εργοστάσιο σε περιοχή του Καϊμακλίου μαζί με συνάδελφο του αξιωματικό, όπου συνάντησε στρατιώτες οι οποίοι είχαν σταλεί για να δράσουν στην περιοχή. Στη συζήτηση επάνω, φέρεται να είπε στους παρευρισκόμενους, πως μπορούν να φύγουν αν το επιθυμούν, ξεκαθαρίζοντας πως ο ίδιος θα έμενε μέχρι τέλους.

Θα επιχειρηθούν νέες εκσκαφές με την ελπίδα να τον εντοπίσουν

Όλα αυτά όσο αφορούν το παρελθόν αλλά το ερώτημα που εγείρεται είναι «τι γίνεται από εδώ και πέρα»; Θα μείνει αδιευκρίνιστη η τύχη του πλέον υψηλόβαθμου Ελληνοκύπριου αγνοούμενου; Όπως πληροφορείται ο «Φ», **θα επιχειρηθούν νέες εκσκαφές με την ελπίδα ότι αυτή τη φορά θα καρποφορήσουν.** Τον Τάσο Μάρκου δεν αναζητεί μόνο η Ελληνοκυπριακή πλευρά και η ΔΕΑ. Τον Τάσο Μάρκου αναζητεί και ο γιος του, καθώς και τοπικός παράγοντας της Μιας Μηλιάς ο οποίος καταβάλλει προσπάθειες εδώ και χρόνια να τον εντοπίσει.

Για την ιστορία αναφέρεται, πως μετά τη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός, ο Τάσος Μάρκου ανέλαβε στις 23 Ιουλίου 1974, να δημιουργήσει την αμυντική γραμμή από τη Μια Μηλιά προς τον Κουτσοβέντη. Συγκρότησε το 305 Τάγμα Πεζικού, το οποίο αποτελείτο από εφέδρους και στρατιώτες από διαλυμένες μονάδες.

Σύμφωνα με όσα γράφτηκαν, από το πρωί της 14ης Αυγούστου η αμυντική γραμμή δέχτηκε καταιγιστικά πυρά και η μάχη ήταν άνιση, αν ληφθεί υπόψη ότι οι λιγοστοί άντρες με πενιχρό οπλισμό είχαν να αντιμετωπίσουν πέραν των εκατό αρμάτων μάχης, τα οποία συνόδευε μεγάλος αριθμός Τούρκων στρατιωτών αλλά και Τουρκοκυπρίων.

Η γραμμή έσπασε και οι Τούρκοι επιχείρησαν κυκλωτική κίνηση, όπως ανέφεραν στον «Φ» αξιωματικοί του τότε ταγματάρχη Τάσου Μάρκου, οπόταν όσοι

πρόλαβαν προσπάθησαν να διασωθούν. **Γύρω στις 9.30 σχεδόν όλα είχαν κριθεί.**

Ο τότε έφεδρος υπολοχαγός κ. Αντρέας Αντωνιάδης, ο οποίος πολέμησε υπό τις διαταγές του Τάσου Μάρκου σε παλαιότερη συζήτηση που είχαμε μαζί του **θυμήθηκε τις τελευταίες στιγμές που είχε δει τον Τάσο Μάρκου, όταν το «φυλάκιο 12» (που δέσποζε της περιοχής) έπεσε στα χέρια των Τούρκων.**

Ο Τάσος Μάρκου έριξε μια ριπή πάνω από το κεφάλι του Αντωνιάδη, φωνάζοντας: «Βρε Αντωνιάδη, αντεπίθεση». Ύστερα, ο Αντωνιάδης είδε ένα άρμα να στρέφει το πυροβόλο κατά πάνω τους. **Έδειξε στον Τάσο Μάρκου το άρμα και ο ίδιος (ο Αντωνιάδης) κινήθηκε προς το φράγμα της περιοχής για να σωθεί. Έκτοτε δεν είδε τον ταγματάρχη.**

Εξάλλου ο τότε έφεδρος Δημήτρης Δημητριάδης αναφέρει, πως όταν ο Τάσος Μάρκου είδε τα άρματα μάχης φώναξε, «είναι προδοσία», και εκστόμισε μια βρισιά. Γύρισε σε έναν από τους στρατιώτες που ανέμεναν διαταγές και του είπε «φύγετε», θυμάται ο κ. Δημητριάδης.

***Πηγή**: Φilenews*